

Om Majken Jul Sørensen's oplæg til Nordisk Folkerigsdag 2016
ref.: Jesper Morville

”Det hænger ikke sammen - krigsforberedelser og vort ansvar for at tage imod flygtninge”

Majken Jul Sørensen, dansk fredsaktivist og –forsker, bosiddende i Sverige, var en af de mange inspirerende og tankevækkende oplægsholdere på Biskops Arnö.

Indledningsvis talte hun om de forskellige former for vold, der findes: *Direkte vold, strukturel vold og kulturel vold.*

Den direkte vold kræver årligt mere end 100.000 menneskeliv i krig. Men den strukturelle vold (når ”systemet” gør, at folk ikke får mad, vand eller medicin) koster op mod 100.000 liv dagligt!

Bag dette ligger den kulturelle vold. Opfattelsen af, at nogle er mere værd end andre, legitimerer både den direkte og den strukturelle vold.

Derefter kastede Majken Jul Sørensen et meget kritisk blik på den dobbeltmoral, man oplever bl.a. i Skandinavien: Man vil gerne se sig selv som fredens og demokratiets vogtere, men skandinaviske lande tjener milliarder på våbeneksport, og Danmark og Norge deltager i krige, der blot omtales som ”humanitære interventioner”.

Slutteligt så hun på EU's måde at tackle flygtningesituationen på. EU's budget til at redde flygtninge er ca. 1/1000 af det, man brugte på at redde banker under finanskrisen! Vores selvbillede bør i høj grad baseres på en mere korrekt historisk forståelse af vores rolle i verden.

Men hvordan får vi ændret denne ”kultur”?

Om det har Majken Jul Sørensen skrevet en fremragende bog: ”På barrikaderne for fred – inspirerende historier om ikkevold”.

Hvad der gør bogen så vigtig er, at den på overbevisende måde med både kendte og mere ukendte eksempler åbner vores øjne for det faktum, at ikkevold er et langt mere effektivt redskab end vold til at opnå afgørende historiske ændringer.

Den begynder med Gandhi; hans ikkevoldelige saltmarch blev begyndelsen til enden for Det britiske Imperium.

Også borgerretsbevægelsen i USA med Martin Luther King opnåede sine resultater ad ikkevoldelig vej.

Vi hører om de argentinske mødre på Plaza de Mayo, hvis vedholdende demonstrationer for at få oplysninger om forsvundne familiemedlemmers skæbne åbnede også resten af verdens øjne for de grusomheder, det argentinske militærstyre begik – og derved blev en vigtig årsag til dets fald.

Og vi hører om hvordan det er lykkedes landløse brasilianske jordarbejdere gennem organisationen MST at besætte og få mulighed for selv at dyrke jord.

Bogen rummer mange flere eksempler på konkret succesfuld anvendelse af ikkevold; eksemplerne fokuserer især på den rolle hhv. kvinder, religion og medier spiller og kan spille i arbejdet for ikkevoldelige konfliktløsninger.

Derefter kommer mere teoretiske betragtninger om ”konflikter og ikkevold” og ”fredskultur”, og den konkluderer, at ”andre verdener er mulige – hvis vi vil”.

Bogens styrke er såvel de mange lysende eksempler på mulighederne i ikkevold som dens nuancerede teoretiske overvejelser – der også munder ud i konkrete bud. Den er øjenåbnende og overbevisende.

Om ”konstruktive arbejde” skriver Majken Jul Sørensen bl.a..

”Konstruktivt arbejde handler i bund og grund om at stræbe for at skabe det samfund vi ønsker os, parallelt med at vi kæmper mod vold og undertrykkelse. Samtidig med at inderne bekæmpede det britiske kolonistyre, skulle de skabe deres vision om det gode samfund. ...

Gandhi gjorde meget ud af at være konstruktiv, åben og tolerant. Hans kampagner var næsten altid **for** noget, og ikke bare **imod**. Han var en mester i at udtænke kampagner som bandt store og små ting sammen. Ved boykotten af britiske tekstiler skulle inderne ikke bare undlade at købe dem, men selv lære at spinde og væve og på den måde skabe en selvforsyning af tekstiler. At spinde bomuldstråd er stadig udbredt blandt Gandhis efterfølgere i Indien, og har fået stor symbolsk betydning. ...

MSTs arbejde i Brasilien er på mange måder et godt eksempel på konstruktivt arbejde i Gandhis ånd, for eksempel den vægt de lægger på undervisning og guidelines om økologi og selvforsyning af mad. ...”

Om en egentlig ”fredskultur” hedder det:

”Fredsarbejde handler naturligvis om at forebygge og bekæmpe direkte vold. Men at arbejde for en fredskultur handler også om at synliggøre og aktivt modarbejde strukturel og kulturel vold, og at lære mere om konfliktløsning og ikkevoldsarbejde.

Det er nyttesløst at forsøge at stoppe direkte vold uden samtidig at bekæmpe det, som forårsager den – nemlig de barrierer mellem mennesker, som adskiller i stedet for at forene. Ikkevold og fredsarbejde indebærer en aktiv indsats for at skabe forandring til det bedre. Fredsarbejdere arbejder også med at skabe respekt og forståelse for at mennesker er forskellige og har forskellige behov, uden at disse forskelle gør dem ringere eller mindre menneskelige. Og sidst men ikke mindst må fredsarbejderen dekonstruere de forestillinger og sandheder, som skaber skel og legitimerer direkte, strukturel og kulturel vold.”

Og Majken Jul Sørensen konkluderer:

”afslutningsvis vil jeg opfordre til handling. Som mennesker er vi forpligtiget til at bruge vores viden til at skabe en bedre verden for alle mennesker. Vold og krig er sociale konstruktioner, som vi har lært så tidligt i livet, at vi tager dem for givet. Men selv om det kan virke uoverkommeligt at skille sig af med gamle vaner, så er det fuldt muligt for både individer og for samfund at ændre sig. Menneskets potentiale for at samarbejde har samme mulighed for at blive den nye dominerende ”sandhed” om hvad det vil sige at være menneske, som vold har haft. ...

Mennesket har ikke nogen medfødt voldelig natur, som forhindrer os i at skabe et samfund fri for vold, krig og militarisme. **Du** har derfor **pligt** til at gøre noget, for andre verdner er kun mulige, hvis alle som drømmer om dem gør deres del af arbejdet. ...

Det kan føles uoverkommeligt at se hvor man skal ende og begynde. ... Men der er mange forskellige måder at bidrage til løsningen på. Ånden i det konstruktive program som Gandhi argumenterede for er det vigtigste budskab til den som vil betragte sig selv som fredsarbejder: At vi aktivt forsøger at skabe det samfund vi ønsker os samtidig med at vi bekæmper det vi er imod. I vor egen hverdag i Danmark er nogle af de vigtigste sager protester mod det danske engagement i den såkaldte ”krig mod terror” og militariseringen af vores samfund. Man kan ikke skabe et fredssamfund så længe man aktivt fører krig eller forbereder sig på den næste gennem at have trænede soldater parate til at dræbe. Så længe vi ikke aktivt tager afstand fra de krige som Danmark

deltager i, er vi med til at opretholde myten om, at vold kan løse vores problemer. Så grib pennen og skriv et læserbrev, gå på gaden i demonstration, bidrag til mere retfærdig handel eller bliv ubevæbnet bodyguard – for andre verdener er mulige”

- et vigtigt budskab, som deltagerne i både dette års møde og alle de foregående folkerigsdage kan slutte op om. Vi er **imod** militariseringen og afdemokratiseringen af vores samfund. Og ikke mindst ved denne folkerigsdag talte vi meget om, hvilke traditioner og nye redskaber, der kan bruges til at skabe eller genskabe det fredelige samfund og det Norden, vi er **for**. Majken Jul Sørensens bog er et vigtigt redskab i den kamp.

(september 2016)